

NOVICA

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v sredo 11. oktobra 1854. **List 81.**

Moje skušnje s turšico.

Prav je, da se do dobrega preresetá vrednost turšice. To pa se naj bolje opravi, če se dá skušnjam govoriti, pa gotovim skušnjam, ktere so očitne vsim sosedom. Rad toraj tudi jez povém, kar vém, in povabim vsacega, ki se hoče prepričati, kakošna je moja turšica, naj pride k meni, ali naj vpraša sosedov mojih.

Že 7 let sadim jez turšico, in sem kaj vesel, da jo sadim. Skušal sem pa v teh 7 letih skor vsako leto kaj družega; zadnje 2 leti sem jo na sledečo vižo na bolje opravil.

Zemlja mojih njiv je pusta, pešena, suha, kakor sploh v našem kraji na Hujah. 4 bokale na 1 oral (job) ali pol mernika (polovnjaka) na 2 orala je navadno sadim. Letos sem 2 orala s turšico obsejal, in nadjam se, da je bom dobro čez 100 mernikov pridelal.

Sadim jo 1 čevelj in pol saksebi; nekterim se zdi to preširoko, pa se motijo. Med turšico pridelujem jez še blizo 50 mernikov fižola, kakih 5 voz buč, in poverh še retkve, ki mi zraste prav debela.

Gnojim malo, ker le malo gnoja imam. Vém, da bi še veliko več pridelal, ko bi bolje gnojil, — pa kako, ker ne morem? Gnojim turšici, kakor reži. Gnoj moj je kravjek, namešan z listjem, slamo in žaganjem.

V jeseni globoko in vse na ravno ali na ploh (vse na eno stran brez rozorov) izorjem, da se zemlja pozimi dobro podela.

Spomladi, kakor hitro sneg skopni, povlečem njivo z oestro brano, da jo lepo očistim in vès plevél odpravim. Potem en dober teden pred sv. Jurjem še enkrat orjem in globoke razore napravim, pa na pol ožje kakor jih moji sosedje navadno delajo. V te razore ravno preden turšico sadim — ene dni pred mescom majnikom — namečem gnoja, in ga tako podorjem, da na obe strani še ena brazda nepognojene zemlje ostane za osipanje, kar se o sv. Petru z osipavnim drevesom in sicer globoko zgodi.

Na tisto brazdo, ki je pognojena bila, sadim turšico, 1 čevelj in pol saksebi; v vsako jamico veržem po dvoje zern, 3 pavce globoko. Med turšico pa sadim fižol.

Ko se turšica prikaže, obhodim eno versto za drugo, in povsod, kjer se dve kalí prikažete, odtergam eno preč, in dam vse čisto opleti. Z dvema zernoma v vsako jamo si hočem le zagotoviti, da mi noben prostorček prazen ne ostane, če bi eno zerno ne kalilo *).

Blizo 3 tedne potem, ko je turšica že za 2 pedi zrastle, okopljem vsako steblo tako, da je

korenina njena popolnoma okopana in vès plevél pokončan. To se mora berž po kakem dežji opraviti. In potem se mora turšica koj po dežji z drevesom osipati, in sicer, kakor sem gori rekel, z nepognojenimi brazdami. Pri tem delu imam pa le to omeniti, da mora en človek zraven drevesa iti in vsako turšično steblo z roko prijemati, da ga zemlja, ki jo plug na stran meče, ne polomi.

Slana ni letos moji turšici celó nič škodovala. Jez sam nisem imel ajde zraven turšičnega polja; sosed moj jo je pa imel eno njivo; pa tudi te ajde ni slana posmodila, druge pa je v tem kraji. Morebiti ji je bila moja visoka turšica zavetje.

Na Hujah blizo Krajna.

Janez Jalen.

Škorci.

(Dalje.)

Pač je življenje tičev in zlasti škorcov veselo! Zjutraj zarano, ko še ljudje v perncah zakopani leže, že žvižgajo oni jutranje pesem in prično vsakdanje sprehode od travnika do travnika, od verta do verta. Povsod imajo dobre znance, povsod najdejo družino, bodi si pri golobih, pri vranah, ali tudi le pri vrabcih. In kamor pridejo, tam pobegne dolgičas, ter šeptajo in pripovedujejo, kolikor jim ljubo, in gostijo se celi ljubi dan; škorci so namreč snedeni lakomniki. Najdejo vsakega červička in vsako gosencico in slabo bi se našim drevesom godilo, če bi se škorci toliko ne trudili ta merčes pokončati. Zares prav koristni tiči so, in ker so razun tega še prav šaljivi in prijetni, jih dobroserčni Nemeč noče jesti, kar stori Lah, ampak zida jim lesene hišice. — Kadar poskočno škorcjo množico veselo poskakovati vidim, mi ne pride na misel, takega govornika vjeti. Pač da je škorec pravi Ciceron in Demosten med tiči in še velicega črnega krokarja v zgovornosti ali jezičnosti prekosí. Pa je tudi lahkomišljena živalica, in kadar si bodi, svojo modrost spet pozabi, da mora poterpežljiv učitelj z njim spet od konca začeti. Zato pustim tega pohajavca, naj skače in leta, kamor hoče, naj žvižga in poje, kakor mu je Bog kljun vstvaril.

Sedaj je prišel ljubi majnik, in s tako prijaznim obličjem, da še nikoli tako ne. Vse mergolí in žvergoli in se veseli, kar le leta in lazi. In tudi v škorcjem gradičku se je oživilo, — že so trije mladiči izlezli in odpirajo kljunčke in prosijo kot kristjani ljubega Boga: „Daj nam danes vsakdanji kruh“. In v tem, ko babica na svojih dveh zadnjih jajčkih čepí, škorec prihaja in odhaja, in donaša kebrov in červičkov na kupe. Jutri, pravi vertnar, bota zadnja mladiča jajčji zapor prederla, in potem prideta cče in mati na polje.

nega vidi, smo že tudi od tega pridnega in umnega kmetovavca slišali babjoverce blesti, da mora kakošno copernijo uganjati, ker ga vidijo včasih po turšični njivi gori in doli hoditi! Umnost in pridnost kličete blagoslov božji na njivo poljodelca: to je, kar se nevednemu ljudstvu zdi copernija!! Vred.

*) Gosp. Jalen ima zmirej posebno lepo turšico, tako, da je je veselje viditi, in se ljudje čudijo. Kakor pa nevedna množica koj rada kakošno copernijo pritikuje, če kaj poseb-